

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **V. H.,** zastoupený JUDr. Alžbětou Prchalovou, advokátkou se sídlem Brno, Dřevařská 25, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3**,** o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně, č. j. 55 Az 559/2003 - 34 ze dne 27. 4. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra č. j.: OAM-389/AŘ-2002 ze dne 22. 1. 2003. Tímto rozhodnutím byl zamítnut rozklad stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra č.j.: OAM-4153/VL-14-05-2001 ze dne 30. 5. 2001, jímž nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále též „azylový zákon“ nebo „ZA“). Zároveň správní orgán prvního stupně rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 ZA. Soud po přezkoumání uvedeného rozhodnutí z hlediska uplatněných námitek dospěl k závěru o nedůvodnosti žaloby. Nezjistil totiž ani stěžovatelem namítané porušení procesních předpisů, ani nesprávné hmotněprávní posouzení stěžovatelovy

žádosti o azyl ze strany správních orgánů prvého i druhého stupně. Žalobní námitky procesního pochybení ze strany správních orgánu byly podle soudu příliš obecné a nekonkrétní a nebylo z nich tedy možno např. zjistit, jaké jiné důkazy měl žalovaný podle stěžovatele provést, resp. v čem jsou podle jeho přesvědčení skutková zjištění neúplná. Za této situace ovšem nelze správnímu orgánu neprovedení dalších, avšak nijak nespecifikovaných důkazů, účinně vytýkat. Závěry žalovaného nejsou podle soudu s provedenými důkazy v logickém rozporu. Soud poukázal na skutečnost, že stěžovatel ve správním řízení jako důvod své žádosti o azyl uvedl, že neměl práci a peníze, a proto by na Ukrajině hladověl a mrznul. Se závěry správního orgánu ohledně neexistence důvodů pro udělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 ZA a ohledně neexistence překážek vycestování ve smyslu § 91 ZA se krajský soud plně ztotožnil. Zejména s ohledem k těmto skutečnostem krajský soud žalobu stěžovatele v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

V podané kasační stížnosti stěžovatel formálně uplatnil důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Nejprve stěžovatel rozebral rozdíly mezi správním uvážením a aplikací neurčitého právního pojmu. Uvádí, že správní uvážení se vztahuje na způsob použití zákonem upraveného následku, oproti tomu neurčitý právní pojem se zaměřuje na zjištění skutkového stavu. Správní orgán pochybil, když nevycházel z objektivně a reálně zjištěných skutečností, ale vystačil si s předpoklady, úvahami a domněnkami, a to zejména pokud jde o hodnocení situace v jeho rodné zemi a jeho osobní situace. Meze správního uvážení měl správní orgán překročit tím, že nevzal v úvahu novelu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „cizinecký zákon“). Stěžovatel rozhodnutí správního orgánu označil za rutinní a nevycházející z objektivně zjištěného skutkového stavu věci. Uvedl též, že na Ukrajině má důvodnou obavu o svůj život a zdraví, neboť si nemyslí, že by mu státní orgány na Ukrajině mohly pomoci. Návrat do této země by pro něj znamenal bezprostřední ohrožení jeho zdraví a velmi pravděpodobně i života. Stěžovatel souhlasí, že v jeho případě nejsou splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 ZA, nicméně má zato, že podmínky pro udělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 ZA u něj splněny jsou, neboť Ukrajina není pro něj bezpečná země. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť výkon rozhodnutí by pro něj znamenal neřešitelnou osobní situaci a pobyt na území České republiky je pro něj jediným řešením jeho osobní situace.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že v rámci návrhu na zahájení řízení a pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu stěžovatel jako důvod žádosti o azyl uvedl, že na Ukrajině nic a nikoho nemá, zůstal bez peněz, dluží peníze a nemá kam jít; chtěl odjet do Portugalska, ale nevyšlo to. Na Ukrajině by hladověl a mrzl. Pokud by chtěl najít nějaké dobré zaměstnání ve městě, musel by za tuto možnost ještě zaplatit. Když si v Polsku vydělal asi 150 USD, nějací lidé po něm po návratu domů část takto vydělaných prostředků požadovali. Na policii se však neobrátil, slyšel o tom, že takový postup bývá v obdobných případech bezvýsledný. Nedomnívá se však, že by šlo o mafii. S těmito osobami se setkal pouze jednou. Stěžovatel v rámci pohovoru potvrdil, že Ukrajinu opustil z ekonomických důvodů. Žádné jiné důvody jej k odchodu z vlasti nevedly, pouze neviděl pro sebe na Ukrajině budoucnost. S policií ani jinými státními institucemi neměl stěžovatel v zemi svého původu jakékoli potíže. Motivem žádosti o azyl byla podle něj i jeho snaha legalizovat si vlastní pobyt na území České republiky.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu řádně uplatněných důvodů uvedených v kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že podle jeho názoru byly v jeho případě splněny podmínky pro udělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 ZA. V této souvislosti poukazuje na to, že skutková podstata, z níž žalovaný při rozhodnutí o neudělení tohoto druh azylu vycházel, nebyla dostatečně zjištěna, a že správní orgán pochybil jak při aplikaci správního uvážení, tak při aplikaci neurčitého právního pojmu. Stěžovatel naopak výslovně uznal správnost výroku správního rozhodnutí o neudělení azylu podle § 12 ZA a nezpochybnil ani správnost výroků o neudělení azylu podle § 13 ZA a o neexistenci překážek vycestování podle § 91 ZA; správností, resp. zákonností těchto výroků správního rozhodnutí, resp. jím odpovídajícího rozhodnutí krajského soudu se Nejvyšší správní soud v souladu se zásadou dispoziční, jíž je řízení o kasační stížnosti ovládáno, nezabýval.

Podle § 14 ZA lze v případě hodném zvláštního zřetele žadateli udělit azyl z humanitárních důvodů, i když v řízení o azylu nebyly zjištěny důvody podle § 12 ZA.

Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že ustanovení § 14 ZA představuje kombinaci neurčitého právního pojmu (případ hodný zvláštního zřetele) a správního uvážení (srov. výraz „lze udělit“). Úvahy stěžovatele o nutnosti rozlišení uvedených dvou částí ustanovení jsou v obecné rovině správné. Jestliže však stěžovatel namítá pochybení správního orgánu při subsumpci skutkového stavu pod neurčitý právní pojem, resp. to, že tento skutkový stav nebyl zjištěn dostatečně, neuvádí, v čem konkrétně má toto pochybení spočívat, a kasační stížnost v tomto ohledu nedává ani nepřímé vodítko. Při zjišťování skutkového stavu vycházel žalovaný, jak Nejvyšší správní soud zjistil, ze správního spisu i konkrétně z výpovědí samotného stěžovatele a z obecných zpráv o situaci na Ukrajině. Tento postup lze podle zkušeností Nejvyššího správního soudu považovat ve většině případů za dostatečný ke zjištění osobní situace žadatele o azyl na straně jedné a ke zjištění obecných poměrů v zemi původu, a to zejména z hlediska azylově relevantních skutečností. Rozhodnutí, jež vychází z těchto podkladů, nelze při absenci jiných okolností, které by takový závěr vyvracely, považovat za rutinní. Nejvyšší správní soud rovněž neshledal, že by žalovaný o neudělení azylu podle § 14 ZA rozhodoval na základě ničím nepodložených domněnek, předpokladů či úvah. Stěžovatel navíc neidentifikuje ani jednu skutečnost, z níž správní orgán při svém rozhodování vycházel, a kterou by podle jeho názoru bylo možno označit za domněnku, předpoklad či úvahu. Z rozhodnutí žalovaného lze naopak zjistit, že žalovaný si učinil závěr o neudělení azylu podle § 14 ZA na základě posouzení osobní situace stěžovatele a stavu v zemi jeho původu.

Pokud ovšem žalovaný z informací obsažených ve správním spise, zejména z výpovědí stěžovatele, neshledal důvod hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možné udělit humanitární azyl, pak postupoval zcela v souladu s dikcí § 14 ZA, jestliže tento azyl stěžovateli neudělil. Zjištění existence důvodu hodného zvláštního zřetele je totiž předpokladem, aby žalovaný vůbec mohl o udělení tohoto druhu azylu uvažovat. I kdyby však žalovaný posoudil zejména osobní situaci stěžovatele za důvod zvláštního zřetele hodný, nemohl by si stěžovatel udělení azylu podle § 14 ZA nárokovat. Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích totiž opakovaně konstatuje, že na udělení humanitárního azylu ani v případě zjištění důvodu hodného zvláštního zřetele neexistuje právní nárok a posouzení důvodů v každém konkrétním případě je otázkou správního uvážení žalovaného. To ostatně

nezpochybňuje ani stěžovatel. Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že rozhodnutí správního orgánu, jež je založeno na zákonem stanoveném správním uvážení, sice podléhá soudnímu přezkumu, avšak pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického uvažování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Předmětem zkoumání soudu v řízení o žalobě proti rozhodnutí přijatému za použití správního uvážení je skutečnost, zda úsudek správního orgánu našel řádný odraz v odůvodnění správního rozhodnutí, aby bylo zřejmé, z jakých podkladů bylo vycházeno, jak tyto podklady byly vyhodnoceny a s jakým závěrem pro aplikaci právní normy připouštějící diskreční oprávnění správního orgánu. V daném případě Nejvyšší správní soud shledal, že žalovaný při zvažování udělení humanitárního azylu vycházel z osobní situace stěžovatelů zjištěné ve správním řízení, jakož i z poměrů v zemi jejich státní příslušnosti, o kterých získal informaci mj. ze zpráv o situaci na Ukrajině uvedených v rozhodnutí a obsažených ve správním spise, a po zhodnocení těchto informací se rozhodl humanitární azyl neudělit. Takový postup považuje Nejvyšší správní soud za zákonný a žádným způsobem nepřekračující meze volné úvahy správního orgánu, která je v § 14 ZA připuštěna. Za zcela nesrozumitelný, pak Nejvyšší správní soud považuje argument stěžovatele o překročení mezí správního uvážení ze strany správního orgánu spočívajícího v nezohlednění novely cizineckého zákona z roku 2001. Stěžovatel nenabízí jakoukoliv bližší specifikaci významné změny, kterou měla tato novela přinést, ani náznak relevance této změny k jeho případu, resp. k možnosti udělení humanitárního azylu.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti pouze připomíná, že v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajských soudů ve správním soudnictví je i on vázán skutkovým a právním stavem v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Tvrzení stěžovatele o ohrožení života pro případ návratu na Ukrajinu, resp. o neschopnosti ukrajinských státních orgánů poskytnout stěžovateli účinnou ochranu byly poprvé přímo uplatněny až v kasační stížnosti; k takovým skutečnostem však Nejvyšší správní soud při svém rozhodování přihlížet nemůže (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Podle názoru Nejvyššího správního soudu tedy žalovaný vyložil neurčitý právní pojem zákonným způsobem a nepřekročil ani nezneužil meze správního uvážení, neshledal-li ve stěžovatelem tvrzených skutečnostech a ostatních zjištěných okolnostech jeho případu důvod zvláštního zřetele hodný, a neudělil-li azyl z humanitárních důvodů podle § 14 ZA, jestliže ke stejnému závěru dospěl ve svém rozsudku i krajský soud, nelze námitku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. považovat za důvodnou, neboť skutková podstata, z níž správní orgán při rozhodování vycházel, podle zjištění soudu oporu ve správním spise má. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. stěžovatel žádným způsobem nespecifikoval, a proto tuto námitku nelze považovat za řádně uplatněný stižní bod; Nejvyšší správní soud proto rozsudek Krajského soudu v Brně z pohledu cit. ustanovení nepřezkoumával.

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené nezjistil naplnění důvodu kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

S přihlédnutím k § 78b odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 22. června 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu